

Zalazite u godine? Zašto su zubi i zubne desni važni za dobro zdravlje Getting older? Why your teeth and gums are important for good health

Jedna od prednosti koju smo stekli stariji u 21. stoljeću je to da nam je lakše sacuvati svoje zube, uprkos starenju. Prije dvadeset godina, ljudi u Australiji od 65 i više godina većinom više nisu imali svoje zube. Ali zahvaljujući boljem zubnom liječenju, sve više ljudi uspijeva sacuvati zube, a stručnjaci predviđaju da će do 2019. samo 20 odsto starijih ostati bez prirodnih zuba.

Ocuвани zubi u starosti su velika prednost, jer nam je lakše žvakati svježe voće i povrće - hranu bogatu važnim prehrambenim sastojcima i vlaknima koji sprečavaju brojna oboljenja. Ako stariji ljudi, koji teško žvaku, jedu samo mekanu, prerađenu hranu, zbog toga im zdravlje može stradati.

Kao i svi drugi dijelovi tijela, i usta se s godinama mijenjaju - ali ako znamo kako se mijenjaju lakše ćemo održavati zdravlje usne šupljine i zuba.

Zašto imam osjećaj da su mi usta suha?

Mada je to djelomično zbog toga što se sa starenjem luči sve manje sline, suha usta su često popratna pojava uzimanja lijekova - od svog doktora ili apotekara možete saznati da li je to posljedica nekog lijeka. Ako imate osjećaj da su vam usta suha, preduzmite nešto - usna šupljina treba slinu da se lakše otklone ostaci hrane i spriječi kvarenje zuba. Zubar ili apotekar vam može preporučiti ovlaživač usta (može se dobiti u apoteci). Voda za ispiranje usta isto održava usnu šupljinu vlažnom, a žvakaca guma bez šećera potiče lučenje sline. Dobro je (za opće zdravlje kao i za zdravlje usne šupljine) svakodnevno piti mnogo vode, čak i ako ne osjećate žeđ.

Da li se zubi lakše kvare sa starenjem?

Starenje može doprinijeti kvarenju zuba iz dva razloga. Jedan je taj što se zubne desni obično povlače, pa je korijen zuba više izložen zubnom kamencu (plaque) - koji se stvara na zubima i uzrokuje kvarenje. Korijen zuba se lakše kvari nego ostali dio zuba. Drugi problem je u tome što plombe s vremenom oslabe, pa bakterije mogu lakše prodrijeti u unutrašnjost zuba i uzrokovati kvarenje.

Kako mogu spriječiti probleme sa zubima i zubnim desnim?

Tako da pažljivo perete zube dvaput dnevno, koristeći zubnu pastu s fluorom koja sprečava kvarenje. Iščetkajte i poledinu zuba i prednji dio, a dio između zuba čistite zubnim koncem. Ako u ustima imate most (dio kojim su umjetni zubi pričvršćeni za prirodne), jako pažljivo perite i koncem čistite prirodne zube koji drže most. Zube možete sacuvati i tako da između obroka izbjegavate slatkiše i zasladene sokove. Ako volite zasladene sokove i hranu, uzimajte ih samo uz obrok - između obroka pijte vodu i kao zakusku pojedite nešto što nije slatko ni ljepljivo.

Kada treba da odem zubaru?

Nemojte cekati da se pojavi problem - odlazite zubaru na redovnu kontrolu. Tako ce se lakše otkriti pocetak karijesa, kao i oboljenja zubnih desni koje može dovesti do gubitka zuba. Otidite zubaru ako primijetite simptome oboljenja zubnih desni kao što je krvarenje ili upaljene desni, trajno loš dah ili neke promjene u izgledu desni. Pošto se rak usne šupljine češće javlja kod ljudi starijih od 45 godina, posjetite doktora ili zubara ako vam se u ustima pojave trajni cirevi ili kvržice.

Šta ako imam proteze?

Njega proteza je jednako važna kao njega prirodnih zubi. Svakodnevno pažljivo operite sve površine proteze - možete koristiti sapune za pranje suda ili deterdent koji nanosite cetkicom. Kad ih ne nosite, držite proteze u vodi - po želji, možete vodi dodati antibakterijske tablete za proteze, ali one nisu zamjena za svakodnevno cetkanje. Nemojte trpiti ako su vam proteze neudobne - odmah idite da vam ih prekontrolišu.

Ako trebate pomoc za telefoniranje na engleskom, nazovite Službu prevodilaca i tumaca (Translating and Interpreting Service - TIS) na 131 450.

Više informacija o zdravstvenim pitanjima na svom jeziku možete naci na Internet adresi Multicultural Communication na <http://mhcs.health.nsw.gov.au>

Telefonski brojevi su tacni u casu objavljivanja ali ako se promijene neće odmah biti ispravljani. Možda morate provjeriti brojeve u telefonskom imeniku.

Telefonski brojevi su tačni u času objavljivanja ali ako se promijene neće odmah biti ispravljani. Možda morate provjeriti brojeve u telefonskom imeniku.